

12. Решетарова, Ірина Володимирівна. Засоби евфемії в масмедійному дискурсі початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 / Решетарова Ірина Володимирівна. – Горлівка, 2010. – 206 с.
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
14. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалах сучасної газетної публіцистики) [Текст] : моногр. / К. С. Серажим. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. – 392 с.
15. Сизонов Д. Ю. Лінгвопрагматичний аспект мас-медійного тексту / Д. Ю. Сизонов // Східнослов'янська філологія : збірник наукових праць – Горлівка, 2010. – №18. – С. 10-19. – (Мовознавство).
16. Филатенко И. А. Конститутивные признаки речевого события в политическом дискурсе масс-медиа / И. А. Филатенко // Мовні і концептуальні картини світу. – К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2013. – № 43. – Ч. 4. – С.192-199.
17. Шапинская Е. Масс медиа / Е. Шапинская. // Энциклопедия культурологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_culture/1048/Масс.
18. Штельмах М.Л. Типологичні особливості мовного жанру в системі стилю масової інформації / М. Л. Штельмах // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – Київ, 2007. – Вип. 15. – С. 103-109.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Кузьменко – викладач кафедри міжкультурної комунікації Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Наукові інтереси: комунікативна лінгвістика, стилістика, лексикологія.

УДК 004.738.5:655.41(=11)

ОСОБЛИВОСТІ КОМПОЗИЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ АНГЛОМОВНИХ МИСТЕЦТВОЗНАВЧИХ ОНЛАЙН-ВИДАНЬ

Наталія ЛЕВЧЕНКО (Львів, Україна)

У статті розглянуто особливості композиційної побудови мистецтвознавчих онлайн-видань, до основних компонентів якої автор відносить головну сторінку, меню, карту сайту та графічне оформлення сторінок. Дослідження виконано на матеріалі мистецтвознавчих англійських онлайн-видань ArtTimes, FAD, Culturekiosque та ін.

Ключові слова: онлайн-видання, композиційна структура сайту, головна сторінка, меню, карта сайту та графічне оформлення сторінок

The article deals with the peculiarities of art websites construction, the main components of which are the homepage, menu, site map and graphic design. The research was made on the basis of such English art websites as ArtTimes, FAD, Culturekiosque and others.

Key words: website, construction of art websites, homepage, menu, site map and graphic design.

Проблема виявлення специфічних ознак жанру мистецтвознавчих онлайн-видань актуалізує питання його композиційної побудови, засобів і способів досягнення гармонійної цілісності змістового наповнення сайту та його графічного оформлення.

Правильна композиційна структура сайту є одним із ключових компонентів його успішного функціонування і слугує важливим чинником, який впливає на вибір ресурсу користувачами Інтернету. Хоча кожне мистецтвознавче онлайн-видання – система веб-сторінок, що пов'язані між собою єдиною темою, загальним оформленням та взаємними гіпертекстовими посиланнями – має унікальний зовнішній вигляд, можна знайти спільні за функціональністю частини, що й визначають композиційну структуру будь-якого сайту.

Матвеева С.А. зазначає, що структура сучасного веб-сайту значною мірою підпорядкована вже сформованим законам побудови й організації мовного матеріалу, однак у кожному окремому випадку сайт має певні особливості, зокрема специфічну внутрішню будову, що відбиває індивідуально-авторську позицію і є самопрезентацією автора в інформаційному соціумі [3:8]. Таким чином, досить актуальним постає питання дослідження композиційної структури мистецтвознавчого онлайн-видання як невід'ємного жанру Інтернет-комунікації.

Композиція сайту – це доцільне поєднання всіх його компонентів в художньо-естетичну цілісність, зумовлену певною світоглядною позицією, естетичним ідеалом, нормами медійного Інтернет-дискурсу, жанрами Інтернет-комунікації та орієнтацією на адресата.

До основних компонентів сайту з позицій їхньої комунікативно-інформаційної значимості Матвеева С.А. відносить головну сторінку, меню та карту сайту [3: 74-94]. Такої класифікації ми будемо дотримуватися й у цій праці, додавши до неї графічне оформлення сторінок.

Отже, homepage або головна (домашня) сторінка онлайн-видань – це основна сторінка сайту, що відкривається після введення адреси сайту. Вона є однією з найважливіших композиційних складових онлайн-видань, оскільки саме з неї розпочинається знайомство користувача з текстом сайту, і “цей фрагмент є відправною точкою входження й подальшого занурення адресата в інформаційний (і одночасно комунікативний) простір сайту й, відповідно, однією з найсильніших позицій тексту сайту” [3:75].

Головна сторінка має бути ретельно обдумана та спроектована, адже вона має повністю відображати головну мету та ідею сайту і забезпечувати швидкий перехід до його основних тематичних розділів.

Найпростіше, звісно, коли матеріалу для сайту є не дуже багато і його можна розмістити на одній сторінці. Проте для мистецтвознавчих (та й загалом для будь-яких інших) онлайн-видань це неможливо, оскільки вони містять багато інформації, яка не поміщається в межах однієї сторінки.

Навігація сайту – система пересування інформаційним простором видання – є основою взаємодії з відвідувачами і полягає у використанні гіперпосилань для переміщення в інформаційному просторі. Ця система є дуже складною, оскільки сайт може містити десятки, а то й сотні гіперпосилань. Одні з них відкривають сторінки того самого сайту, другі – забезпечують перехід на інші сайти, треті визначають переміщення в межах однієї сторінки. Відвідувач повинен знати, де він перебуває, де вже побував і куди може перейти. Саме тому на кожній сторінці має бути відображена назва сайту або його логотип, потрібно детально продумати меню і назви сторінок так, щоб підказати користувачеві, в якому саме розділі сайту він перебуває.

Отож, для зручної навігації багатосторінковим сайтом створюють меню – список наявних рубрик з гіперпосиланнями на тематичні розділи онлайн-видання. Воно має бути зручним, помітним та зрозумілим, щоб користувач міг легко орієнтуватися в структурі онлайн-видання.

Меню буває горизонтальне або вертикальне (бокове). Горизонтальне меню зазвичай розташовують у шапці, а вертикальне – переважно в лівій частині сторінки, у місці, звідки відвідувач починає її переглядати. Проаналізувавши меню 16 мистецтвознавчих онлайн-видань, ми одержали такі результати: 12 із них (75%) мають горизонтальне меню, 1 сайт (6.25%) – ЕРРН (Every Painter Paints Himself) – вертикальне, ВОМВ містить і горизонтальне і вертикальне меню, а ArtsEditor та Artobserved (12.5%) – не мають меню взагалі, тому назви статей та їхні короткі анонси містяться просто на домашній сторінці.

Іноді меню дублюють у нижній частині сторінки онлайн-видання, що є надзвичайно зручно для користувачів, які ретельно дочитують увесь текст сайту до кінця. Проте лише 4 мистецтвознавчі сайти (25%) із досліджених 16, The Art Newspaper, CultureVulture та ЕРРН, дублюють меню в нижній частині сторінки.

Меню сайту складається з переліку тематичних рубрик, які забезпечують тематичне розгортання тексту сайту. Кожна рубрика є гіперпосиланням, що відкриває відповідний розділ онлайн-видання, присвячений певній тематиці. Виклад інформації в рубриці залежить від її назви, яка є, здебільшого, однотипною, стилістично нейтральною, складається із 1-2 слів і безпосередньо відображає характер розміщеної на ній інформації.

Мистецтвознавчі онлайн-видання є тематичними сайтами, тому відбір матеріалів для рубрик повністю залежить від їхньої аудиторії – людей, які цікавляться мистецтвом, проте, що таке “мистецтво”, різні видання розуміють по-своєму.

Як зазначає Oxford Advanced Learner's Dictionary:

“art, noun, 1) [U] the use of imagination to express ideas or feelings, particularly in painting, drawing or sculpture; 2) [U] examples of objects such as paintings, drawings or sculptures; 3) [C] a type of visual or performing art”

“the arts, pl., art, music, theatre, literature etc. when you think of them as a group” [2: 70].

Encyclopedia Britannica подає таке визначення:

“art, also called (to distinguish it from other art forms) visual art, a visual object or experience consciously created through an expression of skill or imagination. The term art encompasses diverse media such as painting, sculpture, printmaking, drawing, decorative arts, photography, and installation”

“the arts, also called fine arts, modes of expression that use skill or imagination in the creation of aesthetic objects, environments, or experiences that can be shared with others.

Traditional categories within the arts include literature (including poetry, drama, story, and so on), the visual arts (painting, drawing, sculpture, etc.), the graphic arts (painting, drawing, design, and other forms expressed on flat surfaces), the plastic arts (sculpture, modeling), the decorative arts (enamelwork, furniture design, mosaic, etc.), the performing arts (theatre, dance, music), music (as composition), and architecture (often including interior design)” [1].

Як бачимо, сам термін «мистецтво» в англійській мові розуміють із двох позицій: мистецтво візуальне та мистецтво витончене (образотворче), що є ширшим поняттям і включає в себе, крім багатьох інших видів, і мистецтво візуальне. Відповідно до цих критеріїв, ми поділили сайти на 2 групи.

1. Онлайн-видання про візуальне мистецтво (art): Juxtapoz, Apollo, ЕРРН, Illusion, Fad, Artobserved. Ці онлайн-видання здебільшого містять інформацію про різні виставки у музеях, про самих митців та їхні роботи.

2. Онлайн-видання про мистецтво загалом, тобто витончене мистецтво (the arts): The Art Newspaper, Artseditor, Art Times, Artforum, Bomb, Culturevulture, Culturekiosque, Identity Theory, Artsjournal, The Arts Journal, які містять інформацію не лише про візуальне мистецтво, але й

докладно ознайомлюють читача з музикою, перформенсом, танцями, театральними постановками та іншим.

Отож, незважаючи на одну й ту ж мистецтвознавчу тематику, наповнення сайтів є доволі різноманітним, про що свідчать і самі назви рубрик цих видань. Адже, щоб кожен сайт був унікальним, його контент не повинен збігатися з наповненням інших подібних видань. З цією метою, крім ведення стандартних рубрик, таких як News, Features, Museums, Interviews, Reviews, Art, Music, Films, Dance, Theatre, Photography, кожен сайт намагається зацікавити свого читача чимось особливим. Наприклад, Juxtopoz та Illusion роблять акцент на графічному мистецтві, Juxtopoz навіть має рубрику Erotica; Culturekiosque зацікавлює користувачів ще й смачною кухнею, створивши рубрику Chef; такі сайти як EPPH, Artobserved більшу увагу зосереджують на промоції самих митців та їхніх робіт. Майже кожен сайт містить календар мистецьких подій, що вже відбулися або будуть незабаром відбуватися, таким чином прагнучи залучити свою аудиторію не лише до віртуального світу мистецтва, але й до реальних мистецьких подій та новинок.

З огляду на те, що користувач спочатку поверхнево сканує сайт, наявність лише меню, але й короткої інформації про наповнення сайту є досить важливим. Тому крім рубрики About (Про нас), головна сторінка мистецтвознавчих онлайн-видань містить також короткі анонси статей сайту, щоб читачі мали уявлення про його інформаційне наповнення. Таким чином, користувач побіжно розглядає контент онлайн-видання, який або його зацікавлює або ні. Для більшої наочності та зрозумілості поряд із текстом поміщають зображення, адже ілюстрації, що співвідносяться з текстом, вносять певну просторову структуру, ритм, динаміку. Так здійснюється синтез слова та образу.

Як пише В.Е. Шевченко, зображення не є обов'язковим елементом видання, але присутність ілюстрацій накладає значний відбиток на сприйняття тексту, тобто текст та ілюстрації вступають у різноманітні, дуже складні відношення, часто антагоністичні. Зображення пов'язане зі словом перш за все відношеннями внутрішнього споріднення та взаємодоповнення і лише після цього – контрастом та протидією [6].

З таких міркувань до найважливіших та найцікавіших анонсів на головній сторінці мистецтвознавчих онлайн-видань обов'язково додають фотографії, слайди чи короткі відео. Проаналізувавши низку мистецтвознавчих видань, жодне з яких не обходиться без ілюстрацій, ми дійшли висновку, що такі зображення є важливим компонентом сайтів про мистецтво, адже саме анонси з картинками привертають увагу читача в першу чергу.

“Люди не здатні читати інформацію, що відображається на моніторі, так уважно, як книжки або журнали, вони зазвичай лише поверхово переглядають її, наприклад, як рекламу. Якщо головна сторінка містить те, що шукає відвідувач, він читає її далі, а якщо ні – переходить до інших сайтів, яких в Інтернеті дуже багато” [4:14]. Тому розробники онлайн-видань намагаються зробити головну сторінку якомога привабливішою для потенційного читача таких сайтів. Отже, не лише ретельно продумане меню є запорукою успіху видання, але й саме подання інформації та спосіб її розміщення на сторінці є дуже важливим для сприйняття.

Компонуючи сайт, його розробник повинен враховувати спосіб прочитання або, краще сказати, сканування віртуального тексту, тому для організації якісного ресурсу, як і зрештою всіх сторінок видання, відіграє важливу роль оформлення головної сторінки.

Головною функцією будь-якого онлайн-видання вважають комунікативну, яка забезпечує збереження та передавання текстової інформації. Проте поряд із нею важливу роль відіграє й естетична функція сайту як витвору мистецтва, тобто графічні засоби, що дають змогу передати структурно-сміслові особливості тексту.

Від оформлення видання та графічної матеріалізації тексту залежить сприйняття читачем основної функції сайту, тому завдання онлайн-видання – подати читачеві текст у такій формі, яка дасть змогу легко та швидко орієнтуватися у сайті та найповніше осмислювати матеріал. Адже у виданні зливаються та служать одній меті і текст, і графіка, і шрифт, і конструкція. Вони складають єдиний та цілісний художній твір [6].

Основними образотворчими засобами оформлення або дизайну сайту є точка, лінія, фактура, текстура, колір, форма, пропорція тощо [4: 281], які відіграють важливу роль у розміщенні та відділенні один від одного коротких анонсів різноманітних статей сайту. Перелічені базові композиційні елементи повинні творчо поєднуватися між собою, об'єднуючи різні текстові блоки в єдине ціле і водночас виділяючи найважливіші елементи сторінки.

Важливу роль у виділенні та вирізненні текстів на сторінках онлайн-видань відіграє шрифт, його розмір, накреслення, а також колірна схема елементів інтерфейсу – засобів для обробки та відображення інформації, які мають бути максимально пристосованими для зручності користувача, що реалізовується змінами кольору, розміру, видимості (прозорість, напівпрозорість, невидимість) вікон, їхнім розташуванням, сортуванням та налаштуванням.

Проте інтерфейс має бути настільки продуманим, щоб відвідувач зосереджував свою увагу на вмісті онлайн-сторінки, а не на способі її подання.

Сукупність шрифтів різного накреслення та розміру, що об'єднані спільністю основного малюнка, складає шрифтову гарнітуру. Так, за допомогою варіювання різноманітних видів шрифтів, їхніх нахилів (прямий та похилий, курсив), насиченості (світлий, напівжирний, жирний) та розміру (кегель) автори сайтів виділяють та підкреслюють найважливішу інформацію, а заодно таке оформлення тексту привертає увагу читачів та робить читання цікавішим, ніж читання одноманітно оформленого тексту.

Проте, Шевченко В.Е. пише, що шрифтовий знак як частина деякої множини, зникає та губиться в загальній масі. Він сприймається разом з рядком, що вимагає мало помітності, графічної простоти накреслення окремої літери, яка миттєво читається і одночасно зникає з поля уваги. Плавний ритм рядка, пластична єдність та рівна світлова насиченість текстової сторінки – необхідна умова нормального читання та принципова основа графічної архітектури шрифту [6].

Для мистецтвознавчих онлайн-видань використовують різноманітні варіації шрифтів, що особливо помітно на назвах як самих онлайн-видань, так і на назвах рубрик, статей тощо, інколи навіть поєднують різні шрифти в межах назви одного видання, як це робить ArtsEditor. Адже відомо, що найчастіше нові шрифти з'являються спочатку як титульні.

Крім форми та стилю шрифтових елементів, для зорового сприйняття шрифту важливий ще й його колір. Вважають, що найкраще сприймається чорний шрифт на білому тлі, тому майже усі досліджені нами мистецтвознавчі видання використовують для свого основного тексту це правило. Єдиним винятком з цих 16 сайтів є CultureVulture, видання у якому застосовується білий шрифт на чорному тлі.

Колір шрифту назви видання може бути будь-яким, проте здебільшого використовують білий (у 5 виданнях з 16) на різному тлі або чорний (5 сайтів). Artforum для своєї назви обрав різні кольори, що змінюються залежно від кожної рубрики видання. Також можна побачити червоний, червоно-чорний та фіолетовий кольори шрифту у назвах різних онлайн-видань.

Для назв рубрик здебільшого використовують чорний колір, інколи чорний з червоним, синім або фіолетовим, рідше білий колір на кольоровому фоні. ArtsEditor для позначень рубрик використовує оранжевий, а Art Times – яскраво-рожевий кольори, що достатньо вирізняються на тлі чорних шрифтів та запам'ятовуються читачеві. А назви статей мистецтвознавчих онлайн-видань позначені червоним або синім кольорами, який замінює один одного залежно від кліку мишки.

Таке кольорове різноманіття шрифтів різного накреслення та розміру у поєднанні з великою кількістю ілюстрацій робить головну сторінку видання кольоровою та яскравою, а отже й такою, що привертає увагу читача.

Кольорова гама елементів інтерфейсу мистецтвознавчих онлайн-видань відіграє важливу роль для залучення якомога більшої кількості відвідувачів до відповідного видання. За допомогою кольорів можна підкреслювати важливість певних елементів, допомогти їх згрупувати або, навпаки, розділити.

Краще щоб фон сторінки був світлий, а текст – темний. За таким принципом створено досить багато мистецтвознавчих онлайн-видань. Більшість із досліджених нами (8 видань із 16) мають біле тло сторінок, а білий фон 6 інших сайтів оформлений світло-синім, сірим, коричневим та зеленим кольорами, таким чином створюючи рамку для контенту. Така перевага білого не є дивною, адже білий колір асоціюється з чистотою, добром та істиною. Сам по собі білий не несе ніякої інформації, але добре поєднується з усіма іншими кольорами [5: 55].

І лише 2 сайти з 16 поєднують у собі, крім білого, змістові навантаження й інших кольорів. Це – FAD та CultureVulture. Для фону свого сайту розробники FAD вибрали жовтогарячий колір, який обрамлює біле тло сторінок, а зверху та знизу межує з чорним. Таке поєднання чорного, жовтого та білого кольору є досить вдалим та суттєво відрізняє цей ресурс від інших мистецтвознавчих сайтів.

Як пише О.І. Пушкар, жовтогарячий колір підходить, якщо необхідно підкреслити сучасність, динамічність і оптимізм [5: 54]. Саме відчуття радості, теплоти, сонячного світла виникають після потрапляння на головну сторінку FAD, а чорний колір зверху та знизу сторінки ще більше підкреслює основний колір сайту.

Розробники CultureVulture вибрали чорний колір тла для свого сайту та білий шрифт. Обравши таку чорно-білу гаму замість традиційного чорного шрифту на білому тлі, автори керувалися класикою, проте “він сприяє самозануренню, допомагає від усього відгородитися, замкнутися і сконцентруватися. У чорному приходить відчуття самотності й ізоляції від навколишнього світу” [5: 55]. Отже, з одного боку – цей колір тісно пов'язаний з чимось негативним, злим, а з іншого – чорний колір таємничий, він притягає до себе, надає відчуття вагомості та глибинності.

Отож, використовуючи різноманітні графічні шрифти, кольорові контрасти, фон, розміщуючи на головній сторінці сайту основні або найцікавіші анонси, малюнки, слайди та ін., розробники онлайн-видань намагаються керувати процесом читання користувача, звертати його увагу на ті чи інші елементи, вести за собою. Проте “хоча автор використовує всі композиційні, вербальні, невербальні та інші засоби, намагається спрямувати читача сайтом, вибудувати його маршрут і змусити додержуватися авторського задуму, читач, однак, увійшовши на сайт і просканувавши головну сторінку, сам обирає, що він прочитає в першу чергу, тобто створює свою власну структуру сайту” [3: 76].

З метою надання відвідувачу максимально повної інформації про зміст сайту та оптимізації процесу навігації до структури сайту все активніше залучають такий компонент як карта сайту. Вона відображає композицію, логічну структуру сайту, взаємозв'язки його сторінок, дає змогу швидко й просто переміщатися сайтом [3: 78]. Адже якщо відвідувач не зуміє зорієнтуватися у системі навігації сайту, він просто його залишить. Тому схема гіперпосилань, які поєднують окремі сторінки в єдине ціле, є досить важливою.

Найчастіше карта є в структурі тих сайтів, меню яких відрізняється багаторівневою побудовою. Оскільки для більшості мистецтвознавчих видань не характерна така складна, багаторівнева структура, карта сайту є лише на таких онлайн-виданнях як Art Times, Bomb та Identity Theory.

Наприклад фрагмент карти Art Times:

Home | About | **Features** | Editorial | Previous Issues | Resources | Contact |

Art ---->	Profiles
Dance	Critiques
Film	Essays
Music	Reviews
Theatre	Art Book Review
Special Report	

або Identity Theory:

INTERVIEWS	BLOGS	FICTION	NONFICTION	POETRY
REVIEWS	ABOUT	SUBMISSIONS		
ESSAYS				
SOCIAL JUSTICE				
VISUALS				
OTHER TRUTH	O			

Таким чином зміст і карта сайту, фіксує увагу на тих значимих блоках інформації, що виділяються автором у межах певної рубрики сайту.

Отож, композиційна структура мистецтвознавчих сайтів відіграє чи не найважливішу роль для налагодження віртуальної комунікації між авторами та читачами онлайн-видань, адже такі основні композиційні елементи мистецтвознавчих сайтів як головна сторінка, меню, короткі анонси рубрик та карта сайту надають відвідувачеві сайту повну свободу вибору інформації, яка його цікавить, а естетичне та графічне оформлення таких видань дає читачеві змогу створити власне уявлення про певну проблематику та зміст сайту.

БІБЛОГРАФІЯ

1. Britannica Online Encyclopedia. Mode of access: <http://www.britannica.com/>
2. Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th edition. Managing Editor Joanna Turnbull. – Oxford University Press, 2010. – 1796.
3. Матвеева С.А. Сайт як жанр Інтернет-комунікації (на матеріалі персональних сайтів учених): дис. на здобуття наук ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.15 /С.А. Матвеева – Луганськ, 2006. – 212 с.
4. Пасічник О. Г. Основи веб-дизайну: навч. посіб. / Олена Георгіївна Пасічник, Оксана Володимирівна Пасічник, Ірина Володимирівна Стеценко. – К.: Вид. група ВНУ, 2008. – 336 с.
5. Пушкар О.І. Теорія кольору. Конспект лекцій / Олександр Іванович Пушкар, Ірина Олександрівна Бондар. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 148 с.
6. Шевченко В.Е. Графічна організація тексту та його художня інтерпретація засобами складання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1008>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Левченко – викладач кафедри мов та літератури Львівської національної академії мистецтв.
Наукові інтереси: дискурс, прагматика, лінгвістика тексту.